

Białystok, 18.11.2019r.

Dr hab. n. med. Napoleon Waszkiewicz

Klinika Psychiatrii

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

**Recenzja pracy doktorskiej Radosław Wujcik pt. „Zastosowanie teorii
odpowiadania na pozycje testowe (IRT) i modeli diagnostycznych w celu
poprawy trafności testów stosowanych w diagnozie psychiatrycznej dzieci i
młodzieży. Na przykładzie narzędzi do diagnozy ADHD i ASD”.**

Rozprawa doktorska mgr. Radosława Wujcika dotyczy zastosowania teorii odpowiadania na pozycje testowe i modeli diagnostycznych w celu poprawy trafności testów stosowanych u dzieci i młodzieży. Została napisana na przykładzie diagnozy spektrum autyzmu oraz zespołu nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi.

Diagnoza, czyli tzw. rozpoznanie kliniczne jest opisywane jako identyfikacja choroby lub zespołu chorobowego, na które cierpi pacjent. Proces diagnozowania jest wnioskiem wynikającym z dokonanej przez lekarza krytycznej oceny subiektywnych objawów, stwierdzonych w badaniu podmiotowym oraz obiektywnych, stwierdzonych w badaniu przedmiotowym oraz w oparciu o wyniki badań dodatkowych m. in. Laboratoryjnych, obrazowych, kwestionariuszowych, itp. Diagnoza psychiatryczna przeprowadzona jest przez lekarza psychiatrę, odnosząc się do szczegółowej oceny stanu psychicznego pacjenta. Opiera się ona ponadto na

Dr hab. n. med. Napoleon Waszkiewicz, Klinika Psychiatrii, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku 1

badaniach z zakresu neuropsychologii. Rzetelny proces diagnostyczny złożony jest z fazy zbierania informacji, opartej na analizie wiarygodności metod. Trafność i rzetelność używanych testów diagnostycznych, wraz ze zgodnością wewnętrzną metody to kluczowe właściwości testu wpływające na jego użyteczność w diagnozie psychiatrycznej lub psychologicznej. Według klasycznej teorii testów (KTT), dopiero suma odpowiedzi na wszystkie pozycje testu tworzy wynik, na podstawie którego wnioskuje się o wyniku prawdziwym, odpowiadającym nasileniu mierzonej cechy. Z kolei teoria odpowiadania na pozycje testowe (IRT) mówi, że każda z odpowiedzi związana jest bezpośrednio z mierzoną właściwością i pozwala na nieco oddzielne wnioskowanie. Powyższe pokazują, że temat metodyki zbierania informacji w celu podniesienia rzetelności diagnozy podjęty przez doktoranta jest jak najbardziej istotny z punktu widzenia klinicznego i naukowego.

Praca liczy 230 stron, piśmiennictwo, 80 tabel, 64 wykresy, streszczenie oraz aneks. We wstępie, autor w bardzo szczegółowy i uporządkowany sposób omówił standardowe narzędzia stosowane w diagnozie psychiatrycznej, problemy metodologiczne towarzyszące pomiarowi cech psychicznych, właściwości psychometryczne testów oraz ich normy. Następnie opisał modele wyniku testowego, z przedstawieniem klasycznej teorii testów (KTT), teorii odpowiadania na pozycje testowe (IRT), poznawcze modele diagnostyczne (CDM). Dość dokładnie omówił następnie problemy diagnozy Zaburzeń ze Spektrum Autyzmu (ASD) oraz Nadpobudliwości Psychoruchowej z Deficytem Uwagi (ADHD). Wstęp mógłby być napisany nieco bardziej konkretnie, z mniejszą ilością szczegółów, bardziej elastycznym językiem oraz z mniejszą liczbą błędów gramatycznych (podobnie z

resztą jak w dalszych częściach rozprawy), gdyż momentami rozprasza to interpretację badań.

„Materiał i metody” mgr. Radosław Wujcik opisał dość satysfakcjonująco, uzupełniając opis rycinami oraz tabelarycznie, co pozwala zainteresowanym osobom na posłużenie się tą częścią rozprawy w celu przeprowadzenia podobnych metodologicznie badań. Chętnie widziałbym szerszy opis grupy badanej, która rozumiem, że była rozwinięciem wcześniej prowadzonych badań. Docenić z kolei należy dokładność zastosowanych analiz przeprowadzonych dla każdego z kwestionariuszy (ASRS oraz Conners 3).

Autor zaprezentował wszystkie otrzymane wyniki niezwykle dokładnie, posługując się licznymi i adekwatnymi wykresami oraz tabelarycznie, które unaoczniają znaczenie wyników.

Analizując „Dyskusję” pracy stwierdziłem, że Autor skonfrontował uzyskane wyniki z wynikami innych, aczkolwiek nielicznych autorów w sposób bardzo dojrzały i szczegółowy, posługując się także aktualną literaturą. Doktorant dowiódł, że najważniejszymi korzyściami płynącymi z wykorzystania teorii odpowiadania na pozycje testowe (IRT) oraz poznawcze modele diagnostyczne (CDM) są:

- poprawa trafności skali bez zmian liczby i treści tworzących ją pozycji (IRT) dla kwestionariusza Conners 3 przeznaczonego do diagnozy ADHD
- dokładniejsze szacowanie błędu pomiaru, uwzględniające nasilenie cechy oraz przynależności do grupy kryterialnej (GRM, MG-IRT),
- możliwość wykrycia i określenia charakteru stronniczości pozycji testu (LORDIF),

- możliwość opracowania wyniku, który może być przeznaczony do oceny spełnienia kryteriów dla wybranego zaburzenia (GDM).

Warto nadmienić, że mgr. Radosław Wujcik prowadząc dyskusję, wykazał logiczną zgodność otrzymanych przez siebie wyników, odpowiedział na postawione wcześniej hipotezy i w miarę możliwości skonfrontował je z wynikami badań uzyskanych w innych ośrodkach, a także ujął powyższe w logiczne i istotne wnioski.

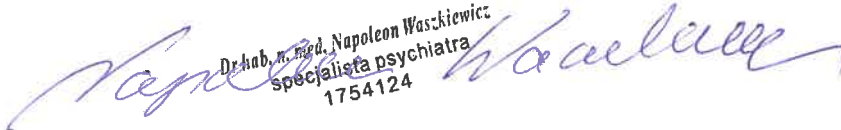
Podsumowując, badania podjęte przez mgr. Radosława Wujcika znajdują pełne uzasadnienie, zostały zaplanowane i przeprowadzone w sposób prawidłowy, a uzyskane wyniki Doktorant przedyskutował i opisał w sposób bardzo dojrzały naukowo. Wyniki pracy mogą znaleźć zastosowanie w konstrukcji narzędzi opierających się na ocenie kryteriów diagnostycznych, szczególnie w diagnostyce różnicowej. Wyróżnienia wymaga podjęcie się niezwykle skomplikowanej metodologicznie pracy łączącej wiele bardzo dobrze, szczegółowo i klarownie dobranych metod statystycznych. Poza tym, Autor wykazał się szeroką znajomością literatury z zakresu zagadnień dotyczących tematu pracy. Nieliczne uwagi, głównie edytorskie zostały dokonane z obowiązku recenzowania i nie mają kardynalnego wpływu na całościową ocenę rozprawy, tym bardziej, że z pewnością zostaną skorygowane przed publikacją wyników.

Rozprawa doktorska mgr. Radosława Wujcika stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, doktorant wykazał się wiedzą teoretyczną w dyscyplinie oraz posiada umiejętności samodzielnego prowadzenia badań naukowych; tym samym rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie

sztuki (Dz. U. 2016 poz. 882 z późn.zm.) i spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom promocyjnym na stopień doktora nauk medycznych.

W związku z tym, zwracam się z wnioskiem do Wysokiej Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o **dopuszczenie** mgr. Radosława Wujcika do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Jednocześnie wnoszę o **wyróżnienie pracy** z racji na niezwykłą istotność jej wyników dla rozumienia procesów diagnozowania i różnicowania, opartych na ponadprzeciętnie dobranych metodach analiz.

Dr. hab. n. med. Napoleon Waszkiewicz
specjalista psychiatra
1754124

